

Dykomst, maa jeg benægte, og det troer jeg heller ikke, Noget for Alvor vil paastaae; det er ikke de mindre forenede Anlæg, men de store, der kunne op hjælpe Landets Møllevæsen.

Høist: Ved Sagens 2den Behandling blev det med 24 Stemmer mod 17 vedtaget, at Ordene „eller Erhverv“ skulde udgaae af § 2. Hvad er der da siden den Tid, mine Herrer! foregaaet, der kunde bringe os til at stemme idag for det, som vi for faa Dage siden stemte imod. Ændringsforslaget, som det foreligger, giver hertil ikke nogen Anledning; thi den Undtagelse, der er gjort med Hensyn til Rugbrødsbagere og Meelhandlere, er langtfra ikke hertil tilstrækkelig. Der gives mange forskjellige og betydelige Næringsgrene, foruden disse 2, hvis Fjernelse fra Mølleneringen vil medføre et høist betydeligt Tab for Møllerne. Man lader Møllerne beholde Skattebyrderne i enhver Henseende, man fratager dem den Næring, der skulde kunne afholde disse Skattebyrder, og man stiller Ændringsforslaget paa en Tid, da det er udenfor Forsamlingens Omraade at kunne gjøre nogen Forandring med Hensyn til den tidligere Afstemning. Der er ikke blot, som jeg tidligere har ansørt, 700 Møllere her i Landet, men jeg er blevet underrettet om, at Beløbet er omtrent 1800. Det er altsaa 1800 Familiers Bæe og Bæl, som vi i dette Dieblif skulde veie og afgjøre! Jeg maa hertil endnu bede erindret om det forviklede Forhold, som vil indtræde, naar dette Ændringsforslag gaaer igjennem, nemlig med Hensyn til de Møller, som ere bortforpantede eller bortskafede. Hvorledes vil der Forholdet mellem Eier og Fæster blive? (Hør!).

Rirk: Jeg er aldeles enig med den ærede foregaaende Taler, og det forekommer mig virkelig ogsaa at være noget haardt, dersom det under Nr. 2 foreliggende Forslag skulde komme ind i Loven, uden at den Byrde af Møllefylden, der paahviler Møllerne, blev dem eftergivet. Den ærede 8de Landsstingsmand for 2den Kreds (Beutner) har fortolket Grundlovens § 92 paa en egen Maade, der efter min Formening ligner den, som Holberg i sin Tid lod en af sine Personer i Erasmus Montanus fiemsætte og sige: „jeg vil bevise, at han er en Steen“, og han beviste det rigtignok ogsaa

paa sin Maade. Jeg kan dog tilforladelig ikke indsee, hvorledes den ærede Taler vil kunne faae det ud af denne Paragraph i Grundloven, hvor det hedder, at det skal være Enhver tilladt at indgaae Foreninger i ethvert lovligt Niemed; thi, naar der er Noget i en Lov, som forbyder Folk i Forening at anlægge en eller anden Næringsvei, da veed jeg ikke, hvorledes Grundloven kan have denne Bestemmelse; det maatte da først den lovgivende Forsamling have, og dette er ikke skeet. Det er først en Prøve, som gjøres; hvorfor jeg ikke kan see, hvorledes han kan faae denne Fortolkning ud. Det Hele stiller sig saaledes for mig med Hensyn til Møllerne, navnlig paa Grund af § 2, at man hellere burde have ladet dette Forhold uforandret i en vis Række af Aar, og da sagt: fra nu af skal det ophøre; saa havde der været Tid til at ordne dette; saa kunde de forskjellige Forhold, saavel som ogsaa, hvad den ærede sidste Taler omtalte med Hensyn til dem, som ere indtraadte i Leiesforhold, blive ordnede, og Folk vilde ikke saaledes blive udsatte, som sidde i en stor Virksomhed, fremkommen enten ved egne Midler eller ved Laan. Der vilde da ikke være paatvungen dem en saa stor Ubillighed og saa stor Fare for deres Eksistens, som nu vil see, hvis dette kommer ind i Loven. Der er mange Kjøbstadmøllere, som jeg kjender nøie til, som, efter at dette Lovforslag er kommet frem, have faaet deres Mølleeiendomme reducerede fra en Værdi af 30,000 Rbd. til 20,000 Rigsbankdaler. Jeg nævner denne Sum, fordi det er mig opgivet af en Mølleier, hvis Forhold jeg nøie kjender til, at for 2 Aar siden blev der budt ham 30,000 Rbd. for hans Mølle, medens man nu betænker sig paa at give 20,000 Rbd., skøndt det er en meget betydelig Eiendom. Jeg troer derfor, at man ved Behandlingen af denne Sag maa være meget forsigtig ved at gaae ind paa at berøve Møllerne Noget som helst af den Næring, de hidtil have havt. Bæl er det saa, at der stiller sig et Misforhold med de Bevillinger, som ere udstedte til Landbrænderier saavel som til Kjøbstadbrænderier, men jeg troer tilforladelig ikke, at store Brænderier i Kjøbstæderne, med Undtagelse af i Sjælland, hvor der kan